

TIP - pasientinformasjon

TIP er en kombinasjonskur som består av medikamentene paklitaxel, cisplatin og ifosfamid. Kuren gis til pasienter med testikkelkreft. En kur gis over fem dager. Kurene gis hver 3. uke. Hvor mange kurer som gis, vurderes individuelt. Før hver kur tas blodprøver. Dette gjøres enten dagen før eller samme dag som du skal ha kur.

Hvordan kan jeg forberede meg?

Du skal ta kvalme- og allergiforbyggende medikamenter etter anvisning fra lege. Vi anbefaler at du spiser vanlig frokost før behandling.

Hvordan foregår behandlingen?

Før kuren starter får du lagt inn en kanyle i en blodåre på armen som brukes for å gi deg væske og medikamenter intravenøst. Første døgnet av kuren vil du få kontinuerlig behandling. De andre dagene vil behandlingen vare omtrent 8 timer. Det brukes en dråpetellemaskin (infusjonspumpe) for at riktig mengde væske skal gå inn på riktig tid.

Bivirkninger det kan være nyttig å kjenne til i forbindelse med denne kuren

Kvalme og oppkast

Uten forebyggende kvalmebehandling er kvalme (og eventuelt oppkast) vanlig ved denne kuren. Kvalme og uvelhetsfølelse kan vedvare i inntil en uke. Kvalme forebygges ved å ta de kvalmeforebyggende medikamentene legen har forskrevet. Fortsett med kvalmeforebyggende medikamenter så lenge legen anbefaler, selv om du ikke opplever kvalme. Det kan være effekten av medikamentene som forhindrer kvalmen. Du får også resept på medikamenter du kan ta i tillegg dersom du likevel blir kvalm. Bli kvalme et problem for deg når du er hjemme og de rådene du har fått ikke hjelper, tar du kontakt med fastlegen eller lokalsykehuset. Noen kan ha god effekt av å få andre typer kvalmestillende medikamenter.

Nyrefunksjonen

Cellegiftkuren kan gi svekkelse av nyrefunksjonen. Det er viktig at du får i deg tilstrekkelig væske og opprettholder god urinproduksjon. Du må drikke 2-3 liter daglig kurdagene. For å vite at du får i deg nok, skal du måle alt du drikker. I tillegg får du væske intravenøst i forbindelse med kuren. For å vite at nyrene skiller ut all væsken, veies du hver morgen og for noen måles også urinmengden. Dersom kroppen ikke skiller ut nok væske, vil du få vanndrivende medikament.

Påvirkning av blæreslimhinnen

Cellegiftkuren påvirker slimhinnen i urinblæren og kan gi blod i urinen. For å forebygge dette gis medikamentet Mesna. Urinen din vil bli undersøkt for om den inneholder blod.

Påvirkning av benmargen

Benmargen produserer blodceller og blodplater. Cellegiftkuren kan føre til forbigående nedsatt produksjon i benmargen. Dette kan medføre svekket infeksjonsforsvar (lavt antall hvite blodceller), tendens til neseblødning og hudblødninger (lavt antall blodplater), samt lav blodprosent/blodfattighet (lavt antall røde blodceller). Ved lavt antall hvite blodceller, kan det være risiko for alvorlig infeksjon som raskt må behandles i sykehus. Forsøk å leve et mest mulig normalt liv, men hvis mulig unngå nærkontakt med mennesker du vet har en infeksjon, som for eksempel forkjølelse.

Kontakt umiddelbart lokalsykehus (om det så er midt på natten) dersom du:

- føler deg uvel, har sykdomsfølelse og/eller har symptomer på infeksjon (f. eks. hoste, frysninger, diaré, svie ved vannlatning).
- har feber 38,3°C eller høyere målt en gang eller vedvarende temperatur på 38,0°C eller høyere i mer enn en time. Det er anbefalt at du tar temperaturen i endetarmen med et elektronisk termometer.
- har nese- og/eller hudblødninger.

I tre måneder etter cellegiftbehandling må det tas spesielle hensyn ved eventuell behov for antibiotika (du skal ikke ha aminoglykosider). Dersom du får behov for antibiotika, bør du fortelle at du nylig har fått cellegift som kan påvirke nyrefunksjon.

For å stimulere til økt produksjon av hvite blodceller bør du ta en sprøyte med vekstfaktoren pegfilgrastim.

Allergiske reaksjoner

Cisplatin og Paxlitacel kan gi allergiske reaksjoner. Symptomer på allergiske reaksjoner kan være varmfølelse i ansiktet, utslett og kløe, tungpust, trykkfølelse i brystet og akutte ryggmerter. I sjeldne tilfeller kan sjokk utvikles. Det vil bli gitt forebyggende medisin mot allergiske reaksjoner før kuren gis.

Hvis en allergisk reaksjon oppstår, skjer det vanligvis umiddelbart etter oppstart. Sykepleier eller lege vil derfor være tilstede når behandlingen starter.

- Gi beskjed til lege/sykepleier om du har kjente allergier.
- Hvis tegn til allergiske reaksjoner inntreffer etter at du kommer hjem, ta kontakt med sykehuset der du har fått behandling.

Rødme/varmefølelse

Det er vanlig å bli rød og/eller varm, spesielt i ansiktet, når du får paklitaxel. Det kommer gjerne kort tid etter at kuren er avsluttet og varer gjerne et døgn. Det er helt ufarlig og vil gå over av seg selv.

Hud og negler

Noen pasienter kan oppleve hudreaksjoner som utslett og kløe ved denne cellegiftkuren. Disse reaksjonene er ofte forbigående.

Negleforandringer kan opptre etter en tid med behandling, noe som medfører at neglefester trekker seg bakover. Ømhet og pussdannelse kan forekomme. Neglene kan i sjeldne tilfeller løsne. God hånd- og fotpleie samt neglepleie kan forebygge noen av disse plagene. Det kan hjelpe å bruke negleforsterker/klar neglelakk for å styrke neglene.

Såre slimhinner

Cellegiftkuren kan gi tørre og såre slimhinner i munn og svelg. Såre slimhinner og nedsatt spyttproduksjon kan føre til hull i tennene, tannkjøttproblemer og gi grobunn for oppvekst av bakterier og sopp. God munnhygiene kan forebygge problemer.

Plagene kommer gjerne den første uken etter avsluttet kur, og hos noen kan de vare gjennom hele behandlingsperioden. Også slimhinnene i underlivet, nesen og øynene kan bli såre/tørre. Sårhet i øynene kan opptre som tåreflod eller føles som sand i øynene.

Forstoppelse

Forstoppelse kan forekomme ved denne cellegiftkuren. Du kan i noe grad forebygge dette ved å drikke rikelig, spise fiberrik kost og holde deg i fysisk aktivitet. Ofte er det nødvendig å bruke avføringsmidler i en periode. Det anbefales et mildt virkende avføringsmiddel (Duphalac/ Laktulose/ Movicol). Dersom dette ikke er tilstrekkelig, kan du trenge sterkere midler i tillegg, som Laxoberal dråper. Avføringsmidlene får du kjøpt uten resept på apoteket.

Diaré

Hos noen pasienter kan cellegiftbehandling gi forbigående sår og irritert tarmslimhinne, og forårsake diaré. Ved diaré taper kroppen væske og salter. Hvis du opplever *vandig* diaré i mer enn ett døgn eller har flere løse avføringer daglig i mer enn et par dager, må du kontakte fastlegen/lokalsykehuset.

Tretthet / konsentrasjonsvansker

Du kan føle deg trett under behandlingen, med økt behov for hvile. Opplevelsen av tretthet er mest uttalt den første uken etter kur. Det er viktig å finne en balanse mellom aktivitet og hvile. Gi deg selv lov til å hvile mer enn du gjør til vanlig. Undersøkelser viser at det er gunstig å være i noe fysisk aktivitet, men ikke press deg selv for

Avdeling for kreftbehandling

hardt. Noen opplever endret hukommelse og nedsatt evne til å konsentrere seg. Hos de aller fleste retter dette seg etter endt behandling.

Påvirkning av hørselen

Cellegiftkuren kan i enkelte tilfeller føre til øresus, pipelyder og nedsatt hørsel. Nedsatt hørsel normaliseres for de fleste etter hvert, men kan vedvare etter avsluttet behandling. Unngå støyskader, da det kan forverre disse plagene.

Nevrologiske symptomer

Cellegiftkuren kan i sjeldne tilfeller gi prikking, nummenhet eller følelsesløshet i fingre og/eller tær. Hos de fleste reduseres plagene etter hvert.

Symptomer fra sentralnervesystemet

Cellegiftkuren kan i sjeldne tilfeller påvirke sentralnervesystemet. Dette kan hos enkelte pasienter gi mareritt, desorientering, kraftsvikt i armer og ben, syn- og hørsel fenomener (hallusinasjoner). Dette kan motvirkes med en "motgift". Merker du slike symptomer, er det viktig at du straks sier fra.

Ledd- og muskelsmerter

Cellegiftkuren kan gi ledd- og muskelsmerter. Disse symptomene er relativt vanlige og oppstår gjerne et par dager etter kur. De varer vanligvis to til tre døgn og forsvinner like raskt som de kommer. Ta smertestillende, for eksempel paracet.

Hårtap

De fleste mister håret av denne cellegiftkuren. Det medfører i varierende grad også kroppshår som øyevipper, øyebryn og kjønnsår. Håret kan falle av i løpet av de første to til tre ukene etter oppstart med cellegift, eller det kan gradvis tapes over en periode på flere uker. Etter avsluttet cellegiftbehandling kommer håret tilbake. Håret kan endre litt karakter, både når det gjelder farge og struktur. NAV dekker utgifter til parykk eller hodeplagg. Du kan få rekvisisjon av lege.

Nedsatt fruktbarhet

Produksjon av sædceller hos menn påvirkes, og dette gjør at befruktningsevnen blir nedsatt. Så sant det er mulig, vil du få tilbud om å fryse ned sæd før behandlingen starter. Hos de fleste vil sædproduksjonen bedre seg de første årene etter kurene. På grunn av risiko for skade på sædceller er det viktig å bruke sikker prevensjon under og det første året etter avsluttet cellegiftbehandling.

Påvirkning av hjertet

Denne cellegiften kan påvirke hjertemuskulaturen.